

Nota van inlichtingen 1 ten behoeve van de Europese aanbesteding ‘Kansrijke aanpak burgerschapsonderwijs in het Caribisch Nederland’

Deze Nota van inlichtingen bevat alle vragen en opmerkingen, die gesteld zijn binnen de uiterste termijn voor het stellen van vragen. De vragen zijn geanonimiseerd in deze Nota van inlichtingen opgenomen.

Ref. Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	Bijlage G: beantwoording SG	Gelden naast Arial 10 nog voorschriften voor marges, regelafstand, tabellen, figuren, kop- en voetteksten?	Naast de voorgeschreven opmaak (A4, enkelzijdig, lettertype Arial, lettergrootte 10) dient Inschrijver zich te houden aan de afmetingen van het schriftvak die per Gunningscriterium is aangeleverd in bijlage G. Er gelden geen aanvullende voorschriften voor regelafstand of kop- en voetteksten. Tabellen en figuren zijn toegestaan en tellen mee voor het maximale aantal pagina's dat per Gunningscriterium is vastgesteld.
2	Bijlage G: beantwoording SG	Verwacht u ook cv's van de experts? Zo ja, kunt u bevestigen of cv's onderdeel moeten zijn van de maximaal vijf pagina's voor Gunningscriterium 4?	Nee, het is voldoende om de relevante expertise van de individuele teamleden in het desbetreffende criterium te behandelen. Als er een CV of ander bewijs wordt toegevoegd, zijn deze onderdeel van het maximaal aantal pagina's.
3	Bijlage H: referenties	Is het toegestaan om een referentie van een expert aan te leveren die is uitgevoerd buiten de huidige deelnemende organisatie (dus bv is uitgevoerd in een vorige functie), zolang dit teamlead maar deelneemt aan het consortium?	Ja, dit is toegestaan. Het is niet noodzakelijk dat de ervaring of referentie afkomstig is binnen het team van de Inschrijver. Het is van belang dat de kennis of ervaring, die dit specifieke teamlid bezit, onderdeel is van het team van de Inschrijver. Wij spreken hier van team van de Inschrijver omdat het niet verplicht is om in te schrijven als Consortium/Combinatie, dit antwoord geldt ook voor Inschrijvers die niet als Consortium/Combinatie inschrijven.
4	Bijlage H: - referenties	Voor kerncompetentie 3 geldt als onderdeel van "succesvol" dat voldoende onderwijsinstellingen zijn geworden. Kan ook aan deze kerncompetentie worden voldaan met een referentie waarin de onderwijsinstellingen door de opdrachtgever zijn geselecteerd of gewonnen, maar de referentiehouder aantoonbaar verantwoordelijk was voor betrokkenheid, deelnamebereidheid, samenwerking en uitvoering volgens de afgesproken methodiek?	Ja, dit past ook binnen de voorgestelde methode voor de voorliggende Opdracht.
5	Beschrijvend document – Par 1.3: oplevering einddocumenten	In paragraaf 1.3 staat dat de eindproducten in oktober 2029 worden opgeleverd, terwijl paragraaf 1.6 bepaalt dat de dienstverlening uiterlijk in november 2029 moet zijn afgerond. Kunt u de uiterste opleverdatum verduidelijken?	De eindproducten zullen na oplevering worden beoordeeld. Vandaar dat het einde van de dienstverlening niet precies overeen komt met de datum van oplevering van de eindproducten. Mogelijk zijn na oplevering van de eindproducten nog enkele aanpassingen gewenst. De looptijd t/m november 2029 biedt daar dan nog ruimte voor.
6	Beschrijvend document – inzet van scholen	De scholen worden door u benaderd en gewonnen, maar zijn met de scholen vooraf afspraken gemaakt over de minimale inzet die zij voor dit traject beschikbaar stellen, bijvoorbeeld van schoolleiders, leraren en leerlingen? Zo ja, kan Opdrachtgever een indicatie geven van de beschikbare tijd per school? Betekent deelname van de scholen ook een verplichting om het traject voort te zetten, of is het geheel vrijwillig (en dus met risico op tussentijds uitstappen van partners)?	Nee, er zijn op voorhand geen afspraken gemaakt over de minimale inzet van scholen. De inzet hangt namelijk ook af van de hulpvraag van een school en hoe ver een school al is met haar burgerschapsaanpak. Het onderzoeksteam stippelt aan het begin van het traject samen met de deelnemende school het traject inclusief (tijds)inzet uit. Bedoeling is dan dat de school zich aan die afspraken wel committeert. OCW wijst scholen daarop voorafgaand aan de Opdracht.
7	Beschrijvend document – monitoring en onderzoekscomponent	In de opdracht staat dat het onderzoeksteam scholen ondersteunt bij het ontwikkelen van een monitoringssystematiek, maar niet verplicht is een monitoringsinstrument te ontwikkelen. Tegelijkertijd moet de impact van de aanpak hoofdzakelijk kwalitatief worden onderzocht. Kunt u verduidelijken welke onderzoeks- en monitoringsactiviteiten en resultaten u verwacht om aan deze verplichting te voldoen?	De wettelijke burgerschapsopdracht vereist dat het burgerschapsonderwijs inzichtelijk moet zijn. Bij het ontwikkelen van goed evidence-informed burgerschapsonderwijs moeten scholen dus ook aandacht voor monitoring hebben. Wellicht hebben scholen daarbij de wens om een concreet monitoringsinstrument te ontwikkelen; wellicht hebben scholen andere ideeën voor het inzichtelijk maken van hun burgerschapsonderwijs. Het onderzoeksteam begeleidt en ondersteunt de scholen bij hun hulpvraag en concretisering van ideeën.
8	Beschrijvend document – scope van de opdracht	Indien tijdens het traject blijkt dat benodigde onderwijsactiviteiten of lesmaterialen nog niet beschikbaar zijn, behoort het ontwikkelen (of inkopen) daarvan dan tot de opdracht van Opdrachtnemer? Zo ja, dient de opdrachtnemer hier vooraf een budget voor te reserveren binnen het gestelde budget?	Het wordt als pre gezien als het lukt om in het onderzoeksplan budget te reserveren voor de ontwikkeling van materialen. Inkoop van materialen moet in overleg met OCW plaatsvinden.
9	Beschrijvend document – rolverdeling van partners	Kunt u de beoogde rollen verduidelijken tussen het onderzoeksteam en externe aanbieders zoals het Expertisepunt Burgerschap, ProDemos, SLO, methodemakers en lokale organisaties?	Het onderzoeksteam is zelfstandig verantwoordelijk voor de uitvoer van de voorliggende Opdracht. Externe aanbieders zijn benaderd door OCW en welwillend om hulp te verlenen met de uitvoer van de Opdracht. Eventueel contact met deze partijen kan middels de Opdrachtgevers worden gefaciliteerd. Deze externe partijen zijn echter niet verantwoordelijk voor de uitvoer van de Opdracht en moeten zodoende dus worden gezien als potentiële vrijwillige partners.
10	Beschrijvend document – beschikbaarheid materiaal bij aanvang opdracht	Welke informatie stelt Opdrachtgever bij de start per deelnemende school beschikbaar, naast de contactgegevens? (bv reeds ontwikkelde burgerschapswisjes, curricula, schoolplannen, inspectiebevindingen, taal- en leerlingpopulatie, bestaande monitoringsinstrumenten, eerder ontwikkelde materialen en reeds betrokken externe ondersteuners etc.) Mogen wij er vanuit gaan dat het beschikbare materiaal volledig in Nederlands (of eventueel Engels) beschikbaar is en niet in lokale taal?	OCW stelt aan het onderzoeksteam alleen contactgegevens beschikbaar, maar vraagt na commitment van scholen wel of scholen alles wat er rond burgerschapsonderwijs ligt te verzamelen en gereed te hebben voor het onderzoeksteam. Er kan vanuit gegaan worden dat al het beschikbare materiaal in Nederlands en/of Engels is. Soms zijn materialen ook aanvullend vertaald naar het Papiaments, maar er is ook altijd een Engelse of Nederlandse versie beschikbaar. Op Bonaire is de instructietaal Nederlands; op de Bovenwinden is de instructietaal Engels.
11	Beschrijvend document – fysieke bijeenkomsten	Kunt u aangeven welke minimale fysieke aanwezigheid van het onderzoeksteam op de BES eilanden gedurende de drie fasen wordt verwacht? Verwacht Opdrachtgever dat iedere deelnemende school periodiek fysiek wordt bezocht, of mag de Inschrijver zelf een onderbouwde combinatie van fysieke en online begeleiding voorstellen?	Er is geen sprake van een minimale fysieke aanwezigheid. Bewust is wel aangegeven dat reis- en verblijfskosten onderdeel van het budget zijn. Hieruit wordt duidelijk dat fysieke aanwezigheid wel verwacht wordt. Het zou daarom een pre zijn als 1 teamlid permanent gevestigd is in Caribisch Nederland. Het staat de Inschrijver vrij om een onderbouwde combinatie van fysieke en online begeleiding voor te stellen. De beoordelingscommissie zal beoordelen in hoeverre het voorgestelde onderzoeksplan en de bijbehorende fysieke of online ondersteuning haalbaar is.
12	Beschrijvend document – Par 5.1 tarieven	Kunt u bevestigen dat voor de inzet van personeel géén minimum- of maximumuurtarieven of voorgeschreven tariefcategorieën gelden?	Dit klopt. Er behoort in ieder geval voldaan te worden aan Nederlandse Arbeidswetgeving.
13	Beschrijvend document – Par 5.1 prijs	In paragraaf 5.1 worden uitsluitend kwalitatieve gunningscriteria genoemd, met een gezamenlijke weging van 100%. Kunt u bevestigen dat de hoogte van de inschrijfprijs, mits deze het plafondbedrag niet overschrijdt dus niet afzonderlijk wordt gescoord en geen direct voordeel oplevert in de rangschikking? Met andere woorden, wordt uitsluitend de doelmatigheid en onderbouwing van de middelen beoordeeld binnen Gunningscriterium 1?	Ja, dat klopt. De inschrijfprijs wordt niet afzonderlijk gescoord en levert geen direct voordeel op bij de rangschikking. De inschrijvingen worden uitsluitend beoordeeld op basis van de vier kwalitatieve gunningscriteria. De inschrijfprijs mag het vastgestelde plafondbedrag niet overschrijden. Binnen gunningscriterium 1 wordt de adequate onderbouwing van de gevraagde middelen beoordeeld, waaronder het inzichtelijk maken van het budget dat wordt ingezet voor reis- en verblijfskosten.
14	Beschrijvend document – aantal scholen dat deelneemt:	Bij inschrijving is nog niet bekend hoeveel van de 16 scholen daadwerkelijk deelnemen. Kunt u aangeven op welk aantal deelnemende scholen de Inschrijver de aanpak en vaste inschrijfprijs moet baseren? Indien bij aanvang minder scholen deelnemen dan het genoemde maximum, blijft de overeengekomen prijs dan ongewijzigd, of wordt de opdrachtovername en vergoeding naar rato aangepast? En hoe wordt omgegaan met scholen die gedurende het traject alsnog instromen of uitvallen?	De Inschrijver dient uit te gaan van een deelname van alle 16 scholen. Indien er uiteindelijk minder scholen zullen deelnemen blijft de overeengekomen prijs volledig beschikbaar. De 'extra' uren die hierdoor vrij kunnen zouden kunnen worden ingezet voor bijvoorbeeld intensievere begeleiding van de deelnemende scholen of een uitgebreidere monitoring binnen de deelnemende scholen.
15	Beschrijvend document - Par. 1.3: Scope "scholen"	In paragraaf 1.3 wordt gesproken over 16 po- en vo-scholen. De scholengemeenschap voor vo op Bonaire bestaat uit vier locaties. Dient voor iedere locatie een afzonderlijk plan van aanpak en een afzonderlijke schoolbrede burgerschapsaanpak te worden ontwikkeld, of geldt de scholengemeenschap als één school? Kunt u het maximale aantal afzonderlijke schooltrajecten en dus op te leveren schoolplannen bevestigen?	De scholengemeenschap geldt als 1 school. In principe volstaat dus 1 burgerschapsaanpak. De wettelijke burgerschapsopdracht (2021) is niet van toepassing op de mbo-locatie. Mocht de scholengemeenschap 1 integrale burgerschapsaanpak willen, waarbij ook de mbo-locatie in meegenomen is, staat de school dat vrij.
16	Beschrijvend document – onderzoeksvragen	Dient RQ1 zich primair te richten op reeds beschikbare kennis en aanpakken uit Europees Nederland en Caribisch Nederland, of verwacht Opdrachtgever ook een bredere internationale kennisnthese? Maw, over welke scope voor de evidence-informed kennis over succesvol burgerschapsonderwijs heeft u het?	In principe volstaat kennisnthese in EN en CN, aangezien de wettelijke burgerschapsopdracht voor allebei hetzelfde is. We kunnen ons wel voorstellen dat vergelijkbare contexten als bijvoorbeeld Curaçao ook nuttige inzichten kunnen bieden t.a.v. burgerschapssamenwerkingen binnen/tussen eilanden.

17	Verduidelijkende vraag nav de online bijeenkomst	Verwacht u naast het beantwoorden van de genoemde onderzoeksvragen nog een aanscherping, verdieping of contextualisering van de onderzoeksvragen? Maw, verwacht u van de opdrachtnemer nog een kritische reflectie op de onderzoeksvragen?	Het staat u vrij om een kritische reflectie te geven op de onderzoeksvragen, maar dit is niet een vereiste. Het is in ieder geval belangrijk dat het praktijkgedeelte, die ook volgt uit de onderzoeksvragen, goed gewaarborgd blijft.
18	Verduidelijkende vraag nav de online bijeenkomst	Kunt u bevestigen dat de NvI het leidende document is? Dus als er in de NvI zaken worden gepubliceerd die anders zijn dan het beschrijvend document, dat dan de NvI leidend is?	Ja. Bij tegenstrijdigheden tussen het Beschrijvend document en een Nota van Inlichtingen prevaleert de Nota van Inlichtingen. Bij tegenstrijdigheden tussen de eerste en de tweede Nota van Inlichtingen prevaleert de tweede Nota van Inlichtingen. Voor het overige blijft het Beschrijvend document van kracht.
19	Wegingsvragen	Ben alle documenten aan het bekijken bij dit perceel en vraag mij af wie het stuk invult van de wegging / percentages? Ik neem aan dat het namelijk wordt ingevuld door de commissie die het beoordeeld maar omdat het zo'n wezenlijk onderdeel lijkt bij het invullen van alle documenten....begin ik ineens te twifelen.	De wegging van de Gunningscriteria wordt vooraf door de Opdrachtgever vastgesteld en in de aanbestedingsstukken bekendgemaakt. De beoordelingscommissie kent vervolgens aan iedere inschrijving per criterium een score toe op basis van de bekendgemaakte beoordelingssystematiek.
20	Pagina 29 beschrijvend document	Eén van de kerncompetenties is: 'Het succesvol kunnen samenwerken met en onderzoek kunnen uitvoeren in het funderend onderwijs. Onder succesvol wordt verstaan dat voldoende onderwijsinstellingen zijn geworden; dat deelname aan onderzoek zo aantrekkelijk mogelijk is gemaakt en dat het desbetreffende onderzoek is uitgevoerd bij de onderwijsinstellingen volgens de methodiek die vooraf was afgesproken'. o.p pagina 9 van het beschrijvingsdocument staat: 'Bij aanvang van het ontwerponderzoek in januari 2027 is duidelijk hoeveel scholen er zullen deelnemen. De onderzoekers hoeven dus geen 'werving' meer te doen.' Kunt u aangeven wat u verstaat onder werving en waarom het dus wel een kerncompetentie moet zijn?	De inschrijver hoeft inderdaad geen initiële werving te doen. Het is vervolgens wel een taak van de Inschrijver om scholen aangehaakt te houden en blijvende deelname te stimuleren. Daarom is 'werving' in brede zin een kerncompetentie.
21	Pagina 29 beschrijvend document	Bij deze kerncompetentie wordt onder meer gevraagd aan te tonen dat 'deelname aan het onderzoek zo aantrekkelijk mogelijk is gemaakt en dat het onderzoek is uitgevoerd volgens de methodiek die vooraf was afgesproken'. Gezien het ontwerpgerichte karakter van deze opdracht associëren wij succesvol onderzoek juist ook met samen leren, inspelen op de context van scholen en waar nodig tussentijds bijstellen van de aanpak. Kunt u toelichten hoe wij dit criterium moeten interpreteren? Is hierbij vooral van belang dat een onderzoek op een planmatige en zorgvuldige manier is uitgevoerd en dat goed met scholen is samengewerkt, of verwacht u dat de vooraf gekozen methodiek gedurende het traject grotendeels ongewijzigd blijft?	Er moet sprake zijn van een helder plan van aanpak voor het opstellen van de gekozen methodiek. Uiteraard is het hierbij van belang dat er gedurende de Opdracht sprake is van samenwerking met de scholen en eventuele bijsturing van de methodiek indien dit nodig is. Indien er sprake is van inhoudelijke wijzigingen worden deze gedurende het traject met de begeleidingscommissie en de Opdrachtgever besproken. Hierbij is het van belang dat de communicatie lijnen kort zijn en er niet wordt gewacht tot het eerstvolgende ingeplande reguliere overleg.
22	Pagina 30 beschrijvend document	Wat verstaat u bij de referentie-eisen precies onder 'hoofdaannemer c.q. eindverantwoordelijke partij voor de totale opdracht'? Kan bijvoorbeeld een zelfstandig uitgevoerd en inhoudelijk afgebakend deelonderzoek binnen een grotere opdracht als referentie gelden, of moet de referent eindverantwoordelijk zijn geweest voor de gehele opdracht?	De referentie-eis zoals opgenomen in het Beschrijvend document blijft ongewijzigd. De partij die de referentieopdracht heeft uitgevoerd, moet als hoofdaannemer dan wel eindverantwoordelijke partij voor de totale opdracht hebben gefungeerd. Een zelfstandig uitgevoerd en inhoudelijk afgebakend deelonderzoek binnen een grotere opdracht volstaat daarom niet als referentie wanneer de betreffende partij uitsluitend voor dat deelonderzoek eindverantwoordelijk was.
23	Pagina 29 beschrijvend document	Mogen kerncompetenties worden onderbouwd met de ervaring van voorgestelde teamleden die zij (recentelijk) bij een eerdere werkgever hebben opgedaan?	Dit is toegestaan.
24	Pagina 10 beschrijvend document	Wat wordt er verstaan onder ontwerponderzoek? Op pagina 10 staat dat scholen op onderzoeksmatige wijze begeleid worden. Wat verstaan jullie hieronder? Wij zien bijvoorbeeld geen momenten van tussentijds evaluatie en bijsturing genoemd, wat wel gangbaar is als het om een ontwerp-of actieonderzoek gaat.	Zie antwoord op vraag 22.
25	pagina 10 beschrijvend document	Beschouwt de opdrachtgever het ontwerponderzoek primair als een onderzoeksopdracht waarbij onderwijsontwikkeling ondersteunend is, of juist als een ontwikkeltraject waarbij onderzoek ondersteunend is? M.a.w. waar ligt de nadruk op?	De nadruk ligt op het ontwikkelen van een evidence-informed burgerschapsaanpak op papier en de doorvertaling hiervan in de dagelijkse schoolpraktijk.
26	Deelname scholen	In hoeverre zijn scholen vrij om af te zien van deelname? Zijn er consequenties voor hen als zij de uitnodiging tot deelname afwijzen of gaandeweg het onderzoek afhalen?	De scholen zijn volledig vrij om deel te nemen aan de Opdracht of gedurende de Opdracht af te zien van deelname. Deelname wordt wel sterk aangemoedigd door OCW. Daarnaast hebben de scholen zelf aangegeven behoefte te hebben aan een dergelijk ondersteuning en eventuele output producten. Het is aan de Inschrijver om de belasting voor de scholen werkbaar te houden om uitval te beperken.
27	Deelname scholen	Is er een minimumaantal scholen dat moet deelnemen aan het onderzoek, en wat zijn de consequenties als dit niet lukt? Welke verantwoordelijkheid heeft daarin de opdrachtnemer en opdrachtgever?	Er is geen sprake van een concreet minimum. De initiële werving wordt uitgevoerd door OCW. De Inschrijver heeft een verantwoordelijkheid om de scholen betrokken te houden en oog te houden voor de belasting van de scholen gedurende de Opdracht. Indien er sprake is van een hoge mate van uitval zal dit worden besproken met de begeleidingscommissie en de Opdrachtgever en valt dit onder de verantwoordelijkheid van de Inschrijver.
28	Begeleidingscommissie, p. 13	Is er ruimte voor de opdrachtnemer om leden voor de begeleidingscommissie aan te dragen aan de opdrachtgever?	Nee, de begeleidingscommissie is een externe en onafhankelijke commissie die door de Opdrachtgevers wordt opgesteld. Het staat de Inschrijvers uiteraard vrij om een eigen advies commissie op te stellen waarmee zij gedurende de uitvoer van de Opdracht overleggen.
29	Werving scholen	Wie van de scholen worden door de opdrachtgever benaderd om deel te nemen aan het onderzoek en van wie wordt verwacht hun commitment uit te spreken voor deelname?	Het schoolbestuur en de schoolleiders worden benaderd. Het voornemen is om vervolgens ook minstens één leraar te betrekken bij de intake van een school.
30	Werving scholen	De scholen die voor de start van de opdracht aangeven deel te willen nemen, doen dat op basis van beperkte informatie over het plan van aanpak. Hoe gaat de opdrachtgever ermee om als scholen gaandeweg of bij de start van het onderzoek toch besluiten niet deel te willen of kunnen nemen en wat verwacht (of eist) de opdrachtgever dan van de opdrachtnemer?	Zie antwoord op vraag 28.
31	Werving scholen	De opdrachtgever zal scholen werven en draagt vervolgens het contact over aan de opdrachtnemer na gunning van de opdracht. Wat betekent het als scholen aangeven dat zij meedoen aan het onderzoek. In andere woorden: op basis waarvan stelt de opdrachtgever vast dat een school wil meedoen en in hoeverre is dat een garantie voor de daadwerkelijke deelname van scholen in het onderzoek?	Zie antwoord op vraag 28.
32	Planning	In hoeverre is er ruimte om de doorlooptijd van het onderzoek langer te maken, om bijvoorbeeld meer tijd in te kunnen bouwen aan stevig commitment te werken vanuit scholen?	De looptijd van de Opdracht zoals beschreven in het beschrijvend document is leidend en dient ook als uitgangspunt te worden genomen. In het geval van onvoorziene omstandigheden kan verlenging van de opdracht besproken worden met de Opdrachtgevers. Het is hierbij van belang om te benadrukken dat dit niet het uitgangspunt is en in sterke mate niet wenselijk is.
33	Expertise	Welke expertise en ervaring verwacht de opdrachtgever van de projectleider van het onderzoek?	Aantoonbare ervaring in het leiden en coördineren van een onderzoek van een dergelijk formaat en looptijd waarbij er verschillende teamleden met uiteenlopende kennis en ervaring samen moeten werken.
34	1.3. Beschrijving van de opdracht. Onderwerp: fasering, p. 10.	In hoeverre is er ruimte om van de fasering met bijbehorende planning af te wijken, zoals door de opdrachtgever voorgesteld?	De looptijd zoals beschreven in het Beschrijvend Document is leidend. Indien er sprake is van uitloop of vertraging dient dit zo snel mogelijk besproken te worden met de Opdrachtgever en begeleidingscommissie.
35	Expertise	Is het nodig dat de penvoerder/projectleider van het onderzoek zelf ervaring heeft met onderzoek naar burgerschapsonderwijs op Caribisch Nederland, of volstaat het als deze ervaring en expertise in het team aanwezig is?	Het volstaat als deze expertise binnen het team van de Inschrijver aanwezig is.
36	Expertise	De opdrachtgever kiest voor een ontwerponderzoek. In de kerncompetenties die van de opdrachtnemer worden gevraagd, wordt echter gevraagd op expertise op kwalitatief onderzoek. Is het niet passender om (meer) expertise te vragen op ontwerpgericht onderzoek?	De basis is dat de Inschrijver aantoonbare ervaring heeft met kwalitatief onderzoek en samenwerking met scholen, vandaar dat deze expliciet zijn opgenomen als gunningscriteria. Specifiek aantoonbare ervaring met ontwerponderzoek is een pre.

37	Budget	Hoe worden potentiële (inter-)eilandreizen en prijsstijgingen tot 2029 behandeld?	De Inschrijver dient bij de Inschrijving een begroting in en neemt in de geoffeerde prijzen alle kosten op die nodig zijn voor de uitvoering van de Opdracht, waaronder eventuele (inter-)eilandreizen en reis- en verblijfskosten. Ook verwachte prijsstijgingen tot 2029 moeten in de geoffeerde prijzen zijn verwerkt. Kosten die niet in de inschrijving zijn opgenomen, maar wel noodzakelijk blijken voor een goede uitvoering van de diensten, zijn voor rekening van de Opdrachtnemer.
38	Budget	Welke financiële ruimte bestaat er voor inzet van lokale onderzoekers en praktijkprofessionals?	Het staat de Inschrijver vrij om hier ruimte voor te reserveren in de begroting. Hier is geen aanvullende financiële ondersteuning voor beschikbaar.
39	Inzet van scholen	Welke inzet in uren verwacht OCW van leraren, schoolleiders en leerlingen?	Dat bepaalt een school volledig zelf. Een school kan ervoor kiezen om met het gehele team dit traject aan te gaan, maar kan er ook voor kiezen om een kartrekker/coördinator aan te stellen.
40	Budget	Wie draagt de kosten van vertaling en ontwikkeling van meertalig Papiamentu- en Engelstalig materiaal?	Wanneer de Inschrijver al op voorhand materialen identificeert die zij graag wil ontwikkelen en vertalen, dient dit meegenomen te worden in de begroting. Mocht het onderzoeksteam gedurende het traject hiaten in materialen identificeren kan er met partners gekeken worden naar (door)ontwikkeling en/of vertalingen van bestaand materiaal. Veel partners zoals ProDemos, Expertisepunt Burgerschap en SLO staan welwillend tegenover ondersteuning aan Caribisch Nederland en zouden dit kunnen oppakken vanuit bestaande subsidieregelingen. Bij andere partners kan OCW faciliteren in contact en eventuele samenwerking.
41	Budget en omvang	Wordt de opdrachtsomvang aangepast wanneer het aantal deelnemende scholen wijzigt?	Nee, de omvang en het budget blijft staan. Wanneer er minder scholen deelnemen, zal er meer budget/tijd beschikbaar zijn voor de deelnemende scholen.
42	Budget	Moeten we in de begroting uitgaan van deelname van alle zestien scholen? Telt de VO school op Bonaire (SGB) niet als 4 scholen (vmbo/mbo/havovwo/pro)?	In de begroting moet uitgegaan worden van alle 16 scholen. De scholengemeenschap Bonaire telt als 1 school.
43	Gewenste uitkomst	Wat verstaat de opdrachtgever onder impact of succes van burgerschapsonderwijs? Wanneer is het project voor de opdrachtgever geslaagd?	OCW hoopt dat het ontwerponderzoek leidt tot dat alle deelnemende scholen een evidence-informed burgerschapsvisie en -aanpak op papier hebben staan en de eerste stappen naar uitvoering hebben gezet. Het hogere doel is daarbij dat scholen ervaren hoe zij t.a.v. een leergebied op gestructureerde wijze kunnen werken aan kwalitatief beter en duurzaam onderwijs. Daarnaast dat OCW inzicht krijgt in hoeverre deze wijze van ontwerponderzoek effectief is in Caribisch Nederland. Ook zou het mooi zijn als door dit ontwerponderzoek hiaten in burgerschapsaanbod (bijv. leermiddelen) zichtbaar worden, zodat daar (via OCW) door partners op ingespeeld kan worden.
44	p. 9 - uitvoer burgerschapsaanpak	-Op pagina 9 wordt geschreven 'het is daarbij belangrijk dat scholen vooral zelf inzicht krijgen op wat er nodig is om onderwijskwaliteit zelfstandig en duurzaam te borgen'. Wat bedoelen jullie hier precies mee?	Dat het onderzoeksteam niet alleen helpt bij het schrijven en uitvoeren van een burgerschapsaanpak, maar ook de school adviseert in hoe zij die burgerschapsaanpak kunnen blijven uitvoeren. Dat het daarvoor bijvoorbeeld nodig is om het burgerschapsonderwijs op gestructureerde wijze te evalueren en wat je vervolgens met die uitkomsten kan doen om je burgerschapsonderwijs nog beter te maken.
45	p. 10 - Onderzoeksvragen en fasering	Hoort fase 1 zoals beschreven op pagina 10 niet ook bij RO2 aangezien het in fase 1 gaat om het opstellen van een plan van aanpak en RO2 gaat over 'hoe kan burgerschapsonderwijs worden ontwikkeld'?	Er kan inderdaad overlap zitten tussen de fasen en onderzoeksvragen. In de praktijk zal het ongetuigd een dynamisch ontwerpproces worden.
46	p. 10 - Contact met scholen	Op pagina 10 staat 'het OT start met het contacteren van alle contactpersonen van de deelnemende scholen'. Zijn dit voornamelijk directeuren/schoolleiders of docenten of beiden?	Dit hangt af van wat de school graag wil en is nu nog niet duidelijk.
47	p. 10 - onderwijsactiviteiten en lesmaterialen	Op pagina 10 bij fase 2 staat 'wanneer een school aangeeft behoefte te hebben aan concrete onderwijsactiviteiten en/of lesmaterialen die (nog) niet beschikbaar zijn, wordt dit door het OT aangegeven bij relevante betrokkenen'. Wat gebeurt hier vervolgens mee? Gaan die betrokkenen deze activiteiten/materialen dan (helpen) ontwikkelen?	Er zijn meerdere partners, zoals Expertisepunt Burgerschap, SLO en ProDemos, aangehaakt bij dit onderzoek. Zij kunnen veel t.a.v. concrete ondersteuning in leermaterialen en professionalisering. Bij andere relevante partijen kan OCW faciliteren in contact en kijken naar evt. samenwerkingen.
48	p. 10 - monitoringsinstrumenten	Op pagina 10 staat 'onderzoekers worden niet gevraagd om een monitoringsinstrument te ontwikkelen (al kunnen zij hier wel zelf toe besluiten)'. Is het een pre voor de opdrachtgever als hiertoe besloten wordt?	Het wel of niet ontwikkelen van een monitoringsinstrument hangt af van de behoeften van scholen. Mochten scholen dit graag willen is het absoluut wel een pre dat het onderzoeksteam een dergelijk instrument ontwikkelt. Wanneer dus in de vraag opgenomen wordt dat het onderzoeksteam ervoor opstaat om een monitoringsinstrument te ontwikkelen wanneer scholen dit wensen, kan dit dus als een pre gezien worden.
49	Vergoeding deelnemende docenten	Moet eventuele uitkoop uit onderwijs voor leraren om mee te doen aan de ontwikkelgroepen bekostigd worden vanuit het opdrachtbudget?	Ja. Dit dient de Inschrijver mee te nemen in het opdrachtbudget.
50	par. 1.3 deelname scholen	In paragraaf 1.3 staat dat bij de start in januari 2021 duidelijk wordt hoeveel scholen deelnemen, terwijl wordt gestreefd naar deelname van alle 16 scholen. Kan de aanbestedende dienst bevestigen of inschrijvers bij de prijsstelling moeten uitgaan van deelname van alle 16 scholen? Zo nee, welk minimumaantal deelnemende scholen wordt gegarandeerd en hoe wordt omgegaan met een substantieel lager aantal deelnemers binnen de vaste aanneemsom?	Ja, in de aanvraag moet uitgegaan worden van alle 16 scholen. Indien er minder scholen deelnemen blijft er meer tijd/budget over voor de deelnemende scholen.
51	Scholengemeenschap Bonaire	Wordt de scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs op Bonaire, met vier locaties, voor de opdracht beschouwd als één deelnemende school of als vier afzonderlijke locaties waarvoor afzonderlijke schoolbrede aanpakken en plannen van aanpak worden verwacht?	De scholengemeenschap vo op Bonaire wordt gezien als 1 school.
52	Reis-, en verblijfskosten	Dienen alle reis-, verblijf- en lokale vervoerskosten, inclusief eventuele kosten voor interinsulair reizen, binnen het plafondbedrag te worden opgenomen?	Ja. De Inschrijvers dienen deze kosten mee te nemen in het budget.
53	Verwachte fysieke aanwezigheid	Is er een door de aanbestedende dienst verwacht minimumaantal fysieke bezoeken per eiland, per school of per fase?	Er wordt geen minimumaantal verwacht. Het is aan het onderzoeksteam om zelf een optimale combinatie van fysieke en online ondersteuning te presenteren in de inschrijving. De haalbaarheid hiervan zal worden beoordeeld door de Beoordelingscommissie.
54	Taal communicatie en producten	Welke talen kunnen we verwachten in de uitvoering en in de op te leveren schoolproducten: naast Nederlands ook Engels en/of Papiamentu? Is het een pre voor de opdrachtgever als vertaling, redactie en lokale taalvalidatie binnen de opdracht en het plafondbedrag vallen?	Er kan vanuit gegaan worden dat al het beschikbare materiaal in Nederlands en/of Engels is. Soms zijn materialen ook aanvullend vertaald naar het Papiaments, maar er is ook altijd een Engelse of Nederlandse versie beschikbaar. Op Bonaire is de instructietaal Nederlands; op de Bovenwinden is de instructietaal Engels. De gehele Opdracht dient binnen het plafondbedrag uitgevoerd te worden.
55	Instrumenten	Wat verstaat de aanbestedende dienst minimaal onder een 'systematiek voor het monitoren van opbrengsten'? Volstaat het selecteren, contextualiseren en implementeren van bestaande instrumenten, of wordt van de opdrachtnemer ook ontwikkeling, vertaling, beproeving en/of psychometrische onderbouwing van meetinstrumenten verwacht?	Het selecteren, contextualiseren en implementeren van bestaande instrumenten volstaat.
56	Deelname scholen	Welke verantwoordelijkheid draagt de opdrachtgever voor het faciliteren van deelname door scholen, bijvoorbeeld tijd van schoolleiders en leraren, toegang tot leerlingen en continuïteit bij personeelswisselingen? Welke ruimte heeft de opdrachtnemer wanneer een school onvoldoende capaciteit beschikbaar stelt om het afgesproken plan uit te voeren?	OCW neemt de initiële werving voor haar rekening. Het is aan de Inschrijver om in de Inschrijving aandacht te besteden aan de manier waarop scholen gedurende de looptijd van de Opdracht aangehaakt blijven. Hierbij is het van belang om rekening te houden met een werkbare tijdsinvestering die van de scholen gevraagd wordt en een degelijke terugkoppeling waardoor deelname ook waarde heeft.
57	Ondersteuning externe organisaties	Kan de aanbestedende dienst specificeren welke concrete producten, processen en contactpersonen beschikbaar zijn vanuit onder meer Stichting Birgen Maria, het Expertisepunt Burgerschap, ProDemos, SLO en het genoemde leernetwerk rond monitoring? Zijn deze partijen vooraf geïmmiteerd aan samenwerking binnen dit traject?	Het Expertisepunt Burgerschap, ProDemos en SLO hebben zich niet officieel geïmmiteerd, maar zijn wel volledig op de hoogte van dit traject en weten dat zij benaderd kunnen worden door onderzoekers. Daarnaast moeten het Expertisepunt Burgerschap en ProDemos vanuit hun subsidierelatie met de overheid ook aandacht hebben voor burgerschapsondersteuning aan Caribisch Nederland. Het Expertisepunt Burgerschap faciliteert momenteel het leernetwerk van Stichting Birgen Maria. Bij aanvang van het traject zal de winnende partij alle benodigde contactgegevens ontvangen.
58	SLO-beproeving	Welke gevolgen verwacht de aanbestedende dienst wanneer de SLO-beproeving in 2021 leidt tot gewijzigde inzichten of een gewijzigde status van de conceptkerndoelen? Geldt aanpassing van reeds ontwikkelde schoolaanpakken in dat geval als regulier onderdeel van de opdracht?	De kerndoelen kunnen als voorzichtig kader meegenomen worden in het ontwikkeltraject. In het kader van duurzaamheid van de aanpak moeten betrokken leraren erop voorbereid worden hoe zij zelf de kerndoelen goed kunnen inpassen in hun aanpak, mocht de SLO-beproeving tot grote aanpassingen leiden.
59	Definitie wetenschappelijk	Pagina 32: "Het vormen van een consortium met zowel wetenschappelijke onderzoekers als praktijkexperts wordt aangemoedigd". Wat wordt gezien als wetenschappelijk? Zijn dit medewerkers	Wetenschappelijke onderzoekers zijn onder anderen onderzoekers met een aanstelling aan een instelling die wetenschappelijk onderzoek uitvoert of teamleden met een vergelijkbare en aantoonbare expertise.
60	Kosten inzet scholen	Hoe worden de kosten van de gevraagde inzet/inspanningen van de scholen betaald? Valt dit binnen de begroting van het onderzoek of hoeven wij hier geen rekening mee te houden?	De scholen nemen vrijwillig deel aan de Opdracht en krijgen middels de outputproducten iets terug voor hun deelname. Het staat de Inschrijvers vrij om te werken met een aanvullende vergoeding. Indien hiervoor wordt gekozen moet dit worden meegenomen in de begroting.

61	Tijdstip deadlines	Zijn alle tijdstippen van deadline in Europees Nederlandse tijd?	Ja, alle tijdstippen in de planning zijn vermeld in de lokale tijd van Europees Nederland.
62	Werving scholen	Wat betekent werven? Waar zeggen scholen ja tegen? In hoeverre is er commitment van de scholen?	Scholen ontvangen de tekst van de aanbesteding. Scholen weten globaal hoelang de Opdracht zal duren en dat het ten goede komt aan de hele school. Deelname is natuurlijk geheel vrijwillig. De scholen hebben zelf te kennen gegeven behoefte te hebben aan ondersteuning. Het is de bedoeling dat scholen, na commitment, in fase 1 van de Opdracht samen met het onderzoeksteam bepalen waar zij naar toe willen werken, wie er betrokken worden en hoeveel tijd er wordt ingeruimd. De tijd per school kan dus ook verschillen; dit wordt gestuurd naargelang de behoeften van de scholen zelf.
63	Onderzoeksvragen	De onderzoeksvragen zijn al opgenomen in het beschrijvend document. Hoe absoluut zijn de vragen? Mogen scholen contextspecifieke vragen stellen?	De vragen in het beschrijvend document zijn absoluut, want sommige van deze vragen zijn meer overkoepelend van aard. Daarnaast erkent OCW dat er verschillen bestaan tussen de verschillende vragen. Er mogen ook schoolspecifieke vragen aan bod komen. Aanvullende vragen zijn ten dienste van de onderzoeksvragen in het beschrijvend document.
64	Onderzoeksvraag 3	Onderzoeksvraag 3 in het beschrijvend document is een grote vraag. Je moet scherp zijn hoe je dat wil weergeven in plan van aanpak.	Het is een grote vraag. Deze aanpak is ook nieuw voor OCW, als een consortium dit type onderzoek heeft uitgevoerd kunnen we in kaart brengen waar we rekening mee moeten houden.
65	Evidence-informed onderzoek	In het beschrijvend document wordt evidence- informed genoemd als voorwaarde voor onderzoek. Waar komt dit vandaan en wat verstaan jullie eronder?	Evidence-informed werken houdt in dat het te ontwikkelen burgerschapsonderwijs gebaseerd zal worden op kennis uit onderzoek, praktijkervaring en professionele expertise. Het onderzoeksteam stimuleert deze manier van werken bij de scholen en helpt/stuurt bij wanneer scholen nog niet zoveel ervaring hebben met evidence-informed werken.
66	Docentvergoeding	Is een eventuele vergoeding voor docenten ook in het budget opgenomen?	In Europees Nederland werken we niet met vergoedingen voor docenten, vergoeding voor docenten is dus niet verplicht en hier is geen apart budget voor beschikbaar. De keuze om wel of geen vergoeding aan de docenten te bieden is aan de Inschrijvers. Indien hiervoor gekozen wordt zal dit dus met het beschikbare budget worden gedaan.
67	Affiniteit Caribisch Nederland	Onderzoekers dienen referenties in te dienen om aan te tonen dat zij affiniteit hebben met onderzoek in Caribisch Nederland. Mogen referenties ook op basis van een werkervaring die ze met een andere recente werkgever hebben opgedaan?	De referenties gelden voor het onderzoeksteam, niet voor de organisatie waar de onderzoeker momenteel werkt. Uiteindelijk gaat het om aantoonbare kennis en ervaring van onderzoekers op basis van werkervaring.
68	Deelname scholen	Is bekend hoe scholen worden gestimuleerd aan dit ontwerp onderzoek?	Het is bekend dat scholen in Caribisch Nederland worstelen met de invulling van burgerschapsonderwijs. De ondersteuning op burgerschap die in Europees Nederland op grotere school is uitgerold, is niet 1-op-1 toepasbaar in Caribisch Nederland. Daarom kiest OCW nu voor maatwerkondersteuning aan Caribisch Nederland. Deze aanbesteding is de handreiking voor de scholen. Een enkele school heeft al goede stappen gezet in het burgerschapsonderwijs en heeft wellicht minder behoefte aan dit ontwerp onderzoek. Op de meeste scholen echter is het burgerschapsonderwijs nog onvoldoende (duurzaam) vormgegeven. OCW communiceert duidelijk aan de scholen dat dit de enige vorm van ondersteuning op de burgerschap voor de komende jaren zal zijn, dus dat dit het moment is om daar aan te werken via de Opdracht.
69	Definitie combinatie	Wat is de definitie van een combinatie?	Voor de definitie van 'Combinatie' verwijzen wij naar de begrippenlijst op pagina 4 van het Beschrijvend document: 'Samenwerkingsverband van twee of meer ondernemers, die gezamenlijk op een aanbesteding inschrijven.' Een dergelijk samenwerkingsverband wordt ook wel een consortium genoemd.
70	Scholen of schoolbesturen?	Er wordt gesproken over scholen. Maar in wezen vallen scholen onder schoolbesturen. Een school kan soms niet zelfstandig beslissen, of kan dat in Caribisch Nederland wel? Schoolbestuur is de rechtsvorm, niet de school. Wie mag wat doen? Kan een school zelfstandig handelen?	Werving wordt gedaan in samenwerking met de collega's van OCW in CN. Zij staan in nauw contact met de scholen op hun eiland en vanuit daar zal telkens gekeken worden op welk niveau besloten moet worden over deelname aan de Opdracht. Het onderscheid school en schoolbestuur wordt hier uiteraard in meegenomen.
71	Taal communicatie en producten	Communicatie met NKO of op te leveren producten dienen in het Nederlands te worden uitgevoerd en opgeleverd. Geldt dat ook voor de producten die geleverd worden aan de scholen, die over het algemeen Engelstalig zijn?	Als het gaat om schoolspecifieke plannen die scholen op Saba of Sint Eustatius zelf opstellen, hoeven deze niet naar het Nederlands vertaald te worden. Producten die door de onderzoekers zelf ontwikkeld worden en/of documentatie waarin werkzaamheden beschreven, geëvalueerd of gemonitord worden, moeten wel in het Nederlands aangeleverd worden.
72	Budget en partners	Volgens het beschrijvend document kunnen we verschillende partners betrekken o.a. de Inspectie van het Onderwijs. Moet je daarvoor budget van de aanbesteding reserveren? Of hebben de partners daar middelen voor?	Je hoeft geen budget te reserveren. Er bestaat al contact met die partijen, en ze willen graag aanhaken.
73	Betrokkenheid scholen	Is bekend hoe de scholen het onderzoek ontvangen?	Vorig schooljaar heeft OCW de scholen in Caribisch Nederland bezocht en geïnventariseerd waar de knelpunten liggen in het burgerschapsonderwijs. De scholen zijn op de hoogte van dit ontwerp onderzoek en reageerden positief en geïnteresseerd. In het najaar zal nogmaals door OCW met alle scholen gesproken worden en wordt er gevraagd naar commitment.
74	Burgerschapsonderwijs CN	Hoe ver zijn de scholen zelf met burgerschapsonderwijs?	Het verschilt per school hoe ver ze zijn met de ontwikkeling van burgerschapsonderwijs. Ook zijn gemiddeld genomen de scholen op Bonaire verder met hun aanpak in vergelijking met Saba en Sint Eustatius.
75	Burgerschapsonderwijs EN	Er loopt gelijktijdig een onderzoek naar burgerschapsonderwijs in Europees Nederland. Is het mogelijk om kennis en ervaring uit te wisselen met dat onderzoeksteam?	Dat kunnen Opdrachtgever en OCW faciliteren.
76	Tendered en Caribisch Nederland	Hoe kunnen inschrijvers uit Caribisch Nederland een account aanmaken bij Tendered?	Ondernemingen die zich niet bij de Nederlandse Kamer van Koophandel kunnen inschrijven, kunnen op TenderNed de registratieprocedure voor buitenlandse ondernemingen volgen. Ga op tendered.nl naar Inloggen / Registreren, kies het tabblad Buitenlandse ondernemers en vervolgens Een nieuwe buitenlandse onderneming registreren. De verdere stappen staan in de TenderNed-handleiding 'Een buitenlandse onderneming registreren op TenderNed'. Kan de onderneming zich wel bij de Nederlandse Kamer van Koophandel inschrijven, dan geldt de reguliere registratieprocedure met eHerkenning. Lukt de registratie niet, neem dan contact op met de Servicedesk van TenderNed.